

La indústria tradicional alacantina s'enfronta amb dificultats a l'envit europeu

En hores baixes

El calcer, les joguines, els teixits o els torrons són els productes autòctons que tradicionalment han donat més beneficis a l'economia alacantina. L'actual crisi econòmica, però, els ha deixats febles davant la competència europea.

Els alts tipus d'interès, les fortes despeses en Seguretat Social i l'escassa competitivitat que presenten els productes de la indústria tradicional alacantina són algunes de les raons que, en opinió de la classe empresarial, han sotmès el sector a la crisi més greu des dels anys del desenvolupament. Durant els anys 70, i encara més durant el primer lustre de la dècada dels 80, la bonança exportadora de sectors com el calcer, la joguina i, en menor mesura, el tèxtil o la puja del poder adquisitiu del mercat espanyol, que tant va beneficiar els torroners, van situar la indústria alacantina en uns nivells de rendibilitat fora del que és habitual. És el cas, per exemple, del sector de les sabates, que l'any 85 va tenir una balança comercial (diferència entre exportacions i importacions) favorable de més de 134.000 milions de pessetes. El mateix va ocórrer amb les indústries de la joguina, que, a mitjan anys 80, obtenien un saldo comercial favorable de gairebé 12.000 milions. També el tèxtil i els torrons van conèixer en la dècada passada els seus màxims nivells de producció, nivells que ara han començat a decaure.

ara en altres països i cal reestructurar una indústria que supera de més del doble les necessitats del consum de l'estat. "Hem de fer un esforç per a canviar el producte i donar-li un valor afegit de disseny i qualitat. El nostre mercat d'ara és l'europeu i és més reduït i amb rendes més altes. Si hem

1990 s'han reduït a 1.539, i dels quasi 21.000 treballadors que tenia el sector a començament dels 90, en 1992 en quedaven 18.796. Això sense comptar les vint empreses que han tancat durant l'any en curs i els 300 llocs de treball consegüentment perduts.

L'any 91 hi hagué el primer resultat negatiu en la balança comercial del sector de les joguines, emplaçat majoritàriament a Ibi i Onil.

Els empresaris creuen que l'estacionalitat del sector, que centra la seua activitat en poc més de 7 mesos, les càrregues fiscals i de seguretat social i la descoordinació en les polítiques de promoció exterior fan malbé el sector. Contràriament, pensen que la millora de la imatge del producte, la creació i consolidació de xarxes pròpies de distribució comercial, amb l'agrupació de les fàbriques xicotetes, i la millora de l'estructura productiva, amb la flexibilització de jornades i plantilles, l'exoneració de quotes de la SS durant 90 dies per any, la renovació tecnològica i la formació professional podrien ajudar al relleu del sector de la indústria.

Una indústria que veu, un any i un altre, com es va reduint la balança comercial que ha passat dels 128.000 milions de pessetes de l'any 90 als pocs més de 88.000 de l'exercici passat i amb un augment considerable de les importacions que s'han situat en quasi 40.000 milions de pessetes.

L'economia submergida que representa gairebé el 40% de la producció de la zona es l'altre greu problema de la indústria del calcer. Tots, empresaris i sindicats, coincideixen a assenyalar que és una competència deslleial que no beneficia ni la imatge del producte ni els treballadors del sector, però, també tots pensen que no hi ha cap interès a resoldre la situació. La feina es fa

DE PEUS A TERRA

El sector de les sabates passa, sens dubte, un dels seus pitjors moments des del boom dels anys 70, quan les polítiques de liberalització comercial i les baixes despeses salarials feren de la sabata espanyola un producte atractiu per als compradors nord-americans. En opinió de Pedro Méndez, secretari de la patronal sabatera alacantina, els grans compradors s'han fixat

de fer un sector més competitiu hem de reduir el nombre d'empreses i de treballadors", assegura Méndez.

La crisi econòmica s'encarrega de fer realitat les afirmacions de Pedro Méndez. Des de l'any 90, el País Valencià, i bàsicament les comarques alacantines de l'Alt i el Baix Vinalopó, on es concentra la majoria de les indústries, han perdut un 2% de les empreses sabateres que hi funcionaven. Les 1.572 indústries que hi havia en

sense assegurances ni condicions, però possibilita el manteniment del poder adquisitiu de bona part de la població.

LA TERANYINA QUE ES TRENCA

Les indústries tèxtils formen part inqüestionable de la història i de la cultura de les comarques de l'Alcoià-Comtat, on començaren a funcionar devers el segle XIII. Molts anys i moltes crisis han passat per les espatlles dels teixidors alcoians, entre altres la del "petroli", el 1973, o la que es va produir contra el maquinisme entre 1821 i 1823. Les màquines són, una volta més, les culpables de la pèrdua dels quasi 6.000 llocs de treball que han desaparegut aquests últims 10 anys. El sector, segons el president de l'Associació d'Empresaris Tèxtils d'Alcoi, es troba novament en una situació de recessió: "La indústria tèxtil està malament. En aquests moments hi ha molta oferta i molt poc consum, la qual cosa origina una crisi de vendes. A més, la renovació tecnològica que s'ha dut a terme en els últims anys ha fet augmentar el ritme de producció alhora que feia innecessaris molts llocs de treball. Ara com ara, el tèxtil és el sector amb més desocupació de tota la comarca", va afirmar Rafael Terol. Per Terol aquesta serà la tònica que presidirà els pròxims 10 anys i els actuals

2.400 treballadors quedaran reduïts a poc més de 1.000 a conseqüència de tancaments empresarials i de reduccions de plantilles. Els empresaris tenen molt clar que mai no es podrà tornar a la situació d'abans perquè fa 20 anys per a fer 400.000 metres de tela calien 35 telers i uns 70 teixidors i ara es pot fer el mateix amb 2 màquines i 2 treballadors. En el conjunt europeu es calcula que durant la pròxima dècada es perdran més de la meitat dels 2.300.000 llocs de treball que hi ha en l'actualitat en el tèxtil. Els empresaris alcoians veuen prou difícil una solució, sobretot per l'augment de la competència que representa l'entrada en la CE, encara que pensen que estan preparats i que els seus productes tenen homologació internacional. No obstant això, creuen que s'ha d'augmentar la productivitat i la preparació tècnica dels treballadors i reconvertir

El sector de les sabates passa un dels seus pitjors moments, que l'obliga a una reconversió important, ja que l'exportació s'ha aturat i les necessitats interiors són molt menors.

RAFA GIL

els parats per a les noves tecnologies. La baixa dels tipus d'interès de l'11,5% actual al 8 o 7% d'alguns països europeus i la flexibilització del mercat laboral, amb la reducció de les indemnitzacions per acomiadament, són algunes de les propostes per a augmentar la rendibilitat del sector.

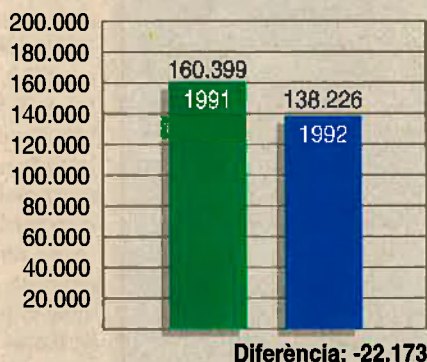
NO ESTEM PER A JOCS

La dècada dels 90 tampoc no és gaire bona per a les indústries de la juguina: si en 1988 n'hi havia 337 de censades, en tot l'estat, en 1991 en quedaven 282. La majoria d'aquestes indústries estan emplaçades a Ibi i Onil, dues poblacions de la comarca de l'Alcoià. Si tenim en compte el monocultiu industrial

existent en aquestes poblacions i la pèrdua de més de 500 llocs de treball durant els últims 5 anys, podem entendre la gravetat de la situació en aquesta comarca. El sector va fer una facturació de gairebé 45.000 milions de pessetes, un 44% del total de l'estat, en 91, per més que, des de començaments de la dècada, la indústria de la juguina va retrocedint en tots els àmbits. "Cada vegada hi ha més importació, i això ens fa perdre el mercat local. A més, hem d'afegir el considerable augment de vídeo-jocs, la crisi que es va declarar l'any

passat i el considerable descens de la natalitat. Si ho ajuntem tot, podem explicar la recessió", va declarar Salvador Miró, el president de l'Associació Espanyola de Fabricants de Juguines. Efectivament durant l'any 91 hi hagué el primer resultat negatiu en la balança comercial del sector. Les exportacions, 23.162 milions de pessetes, foren inferiors a les importacions, 30.446 milions, de poc més de 7.000 milions, quan l'exercici de l'any 90 havia donat encara una balança favorable de 4.465 milions de pessetes. Els empresaris creuen que aquestes dades negatives tenen a veure amb l'excés de l'oferta i amb la falta d'una imatge de marca per al producte estatal. També l'aparició de productes alternatius, com els vídeo-jocs, els discos, els articles i roba d'esport o la informàtica han afectat negativament la taxa d'increment del consum que passà d'un 8,8%, el bienni 86-88, a un -7,7%, l'any 91. Les solucions estan a incrementar la presència en els mercats europeus i en la reducció de les despeses laborals. És per això que demanen la reconversió de les plantilles fixes en fixes discontinües a fi de pal·liar l'estacionalitat de les vendes. Una altra mesura necessària és la col·laboració dels fabricants de la zona en el disseny de nous productes i en les campanyes de màrqueting i venda. La creació d'organismes amb socis europeus per a compartir noves tecnologies i de xarxes per a la distribució comercial podria contribuir a racionalitzar el sector i a millorar-ne les perspectives comercials. El suport administratiu a la reconversió de les plantilles, a l'increment de l'exportació, a la modernització de les estructures empresarials i a la participació

CONTRACTES LABORALS (comarques d'Alacant)

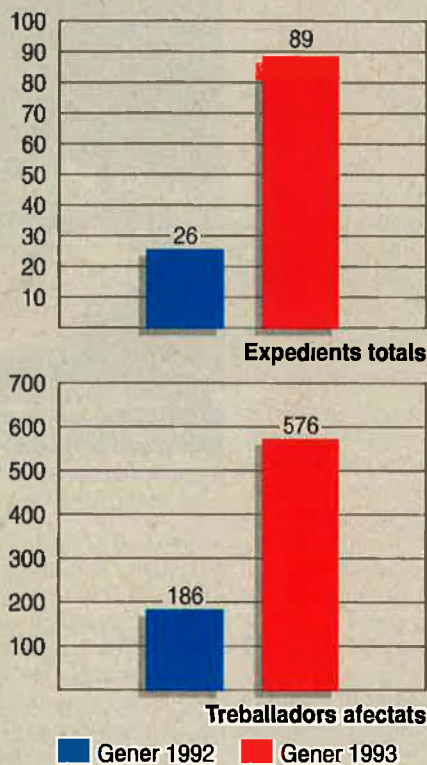

en fires i organismes internacionals també contribuiria al relleu de l'activitat industrial de la zona.

TORRONS A ESTONES

Torrns, se'n fabriquen a Xixona des del segle XV i, per això, els fabricants torroners presumeixen de més de cinc segles de liderat constant. Encara que el sector torroner siga l'únic de l'economia tradicional alacantina que es troba en una situació d'equilibri relatiu, la producció de l'any 92, gairebé 16.000 tones, havia baixat un 10% respecte a la de l'any 91. El mercat dels torrns es bàsicament nacional i espanyol, i només un 10% va destinat al comerç exterior. Els mals resultats econòmics de l'exercici passat han alertat els responsables del sector. Per la presidenta dels empresaris del torró, Amàlia Coloma, la situació no es pot mantenir així gaire temps. "Ha estat una campanya força difícil, la del 92. A la puja de més d'un 30% del preu de l'ametlla hem d'afegir la crisi general i la duresa de la política bancària. Si continua baixant el consum es podrien donar tancaments i acomiadaments". A Xixona només han tancat dues fàbriques durant els últims 10 anys i dues més s'han fusionat per a millorar la competitivitat. La indústria del torró ocupa 3.800 persones de forma directa i 1.200 més dels sectors auxiliars, la qual cosa vol dir una població de 5.000 persones del total de 8.000 que té la ciutat. La venda, l'any passat, de Monerris Planelles, una de les empreses líders, a la multinacional Philip Morris ha alertat uns empresaris que no volen veure la seua indústria sota el control del capital

EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCCUPACIÓ (comarques d'Alacant)

TEXT: JOAN VILA / GRÀFIC: VÍCTOR NAVARRO

estranger. Els torroners creuen que el sector està preparat per a competir en els mercats europeus, però demanen una equiparació dels preus de les mateixes primes amb Europa, la baixa dels tipus d'interès, ajudes per a millorar els processos d'envasament i emmagatzematge i l'homogeneïtzació de les normes de fabricació i

reglamentació tècnico-sanitària que, ara com ara, són més rígides que no les europees.

PITJOR EL 93

Així, doncs, les comarques del sud tenen en aquests moments la pitjor conjuntura econòmica de tot el País Valencià, amb uns índexs de desocupació que superen de 3 punts la mitjana de l'estat; així, al mes d'abril proppassat sumaven 107.000 treballadors, 14.000 més que a l'abril de l'any passat i ben prop del 20% de la població activa. Per posar un exemple, direm que durant tot l'any 92 la desocupació va créixer 8.436 persones més i, enguany, en el primer trimestre, ja s'havia superat aquesta xifra. Pels sindicats, la recuperació industrial és difícil, a curt termini. "El teixit industrial alacantí és format per PIME i per indústries intenses i manufactureres de caire exportador. La caiguda del mercat dels EUA i l'entrada en la CE han erosionat molt els seus mercats. A més, els nostres empresaris no aposten per la recerca o l'associacionisme. La majoria busquen el benefici ràpid", afirma Javier Cabo, secretari general de la UGT alacantina. Pel secretari d'ocupació de CCOO de l'Alacantí, José Luis Muniz, el problema més important és l'escassa formació professional. "Les despeses salarials no són el problema. El nostre país és el tercer de la cua pel que fa a despeses salarials i el primer quant a taxes de rendiment empresarial. El que hem de fer és millorar la nostra formació, tant d'empresaris com de treballadors, per a competir amb productes de més qualitat encara que siguin més cars", va resumir. En general, els sindicats veuen amb esperança el futur de tots els sectors menys el del calcer, per al qual pensen que s'han de buscar alternatives. Segons els sindicats majoritaris, l'última baixa dels tipus d'interès i la devaluació de la pesseta poden contribuir a reactivar les inversions i les exportacions. A més, la inversió pública en recerca i en formació professional, la lluita contra el frau fiscal i l'economia submergida, els contractes fixos discontinus per a sectors com el torró o la joguina, les inversions en infraestructures i la transformació de la legislació laboral i de seguretat i higiene en el treball són algunes de les receptes que els sindicats majoritaris proposen per a la recuperació industrial. Sempre, això sí, que no vulguem continuar depenent de les periòdiques reactivacions del sector turístic i, amb ell, de la construcció.

Francesc M. Anton

Malgrat els segles d'assentament del tèxtil a l'Alcoià-Comtat, la tecnologia i la competència europea no en permetrà un ressorgiment espectacular.

ARXIU